

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

**Základná škola Ferenc Kazinczyho s VJM Tornaľa - Kazinczy Ferenc Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola,
Tornaľa**

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Meno predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodín týždenne, 33 hodín ročne
Ročník	piaty

1. Charakteristika predmetu

Hlavnou funkciou povinnej voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách. V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

2. Ciele predmetu

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,

- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávaní spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD:

Názov tematického celku	Počet hodín	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Medzipredmetové vt'ahy
Otvorená komunikácia	7	Žiak má vedieť: komunikácia, druhy a úrovne verbálna a neverbálna komunikácia úrovne komunikácie komunikačné zručnosti komunikačné šumy a prekážky	Žiak vie: objasniť pravidlá otvorenej komunikácie, identifikovať na príkladoch prejavy neverbálnej komunikácie, ovládať základné komunikačné zručnosti, identifikovať komunikačné šumy a prekážky, diskutovať o problémoch komunikácie v triede	OSR-SZSZK MKV-MKN
Poznanie a pozitívne hodnotenie seba	6	Žiak má vedieť: sebapoznanie a sebaúcta prvky podporujúce sebaúctu sebaovládanie, sebahodnotenie sebapoznanie a osobnostný rozvoj akceptácia slabých stránok a rozvoj silných stránok	Žiak vie: vysvetliť pojmy – sebaúcta, sebahodnotenie, sebaovládanie, identifikovať prvky podporujúce sebaúctu, zhodnotiť svoje silné a slabé stránky, vysvetliť vzťah medzi sebaúctou a sebaovládaním	OSR-SZSZK MKV-MKN
Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých	7	pozitívne hodnotenie iných formy pochvaly a uznania pozitívne hodnotenie v záťažových situáciách renatalizácia	zdôvodniť potrebu poznania pre pozitívne hodnotenie iných, vyjadriť formy a príklady pozitívneho hodnotenia iných, napísať list osobe, v ktorom vyjadrí obdiv a poďakovanie, vyjadriť pochvalu	TPaPZ-PKPK OSR-SZSZK
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch	6	tvorivosť a iniciatíva faktory tvorivosti tvorivosť v medziľudských vzťahoch	vymedziť faktory podporujúce tvorivosť, vysvetliť miesto tvorivosti v medziľudských vzťahoch, vymyslieť spôsoby riešenia problémových situácií v triede, určiť znaky tvorivého človeka	OSR-SZSZK MEV.MKN TPaPZ.PKPK
Etické aspekty ochrany prírody	7	ekosystém vnímanie prírody ľudská činnosť a životné prostredie zodpovednosť za prírodu	zdôvodniť osobnú zodpovednosť každého človeka za životné prostredie, napísať úvahu o svojom vzťahu k prírode, vytvoriť projekt ochrany prírody v miestnej lokalite, realizovať konkrétne žiacke ochranárske aktivity.	ENV-ENN OŽZ-ÉEV RV-RN LP-EJ

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP na príslušný vzdelávací predmet.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/eticka-vychova_nsv_2014.pdf

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

**Základná škola Ferenc Kazinczyho s VJM Tornaľa - Kazinczy Ferenc Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola,
Tornaľa**

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Meno predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodín týždenne, 33 hodín ročne
Ročník	šiesty

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD:

Názov tematického celku	Počet hodín	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Medzi-predmetové vťahy
Identifikácia a vyjadrovanie citov	5	Žiak má vedieť: čo sú city, základné delenie citov, city a zdravie, city a výkonnosť, kultivované vyjadrovanie citov	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ✓ pomenovať city zodpovedajúce prežívaniu pohody a nepohody, ✓ uviesť príklady vplyvu citov na zdravie človeka, ✓ zahrať scénu s vyjadrením rôznych emocionálnych stavov, ✓ rozlíšiť kultivovanosť a nekultivovanosť vo vyjadrovaní citov, ✓ zahrať formou scény spôsob vyjadrenia citov spojených s nepohodou, 	OSR – SZSZK MKV- MKN
Kognitívna a emocionálna empatia	5	Žiak má vedieť: Čo je empatia, faktory ovplyvňujúce empatiu, empatia v modelových situáciách, počúvanie a empatia	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem empatia a jej dôležitosť v medziludských ✓ vzťahoch, ✓ vysvetliť, čo ovplyvňuje empatiu, ✓ používať prvky aktívneho počúvania v komunikácii, ✓ diskutovať o dôvodoch empatie pri riešení problémov, 	OSR – SZSZK MKV- MKN TpaPZ – PKPK
Asertívne správanie	6	Žiak má vedieť: Čo je asertivita, typy správania: pasívne, agresívne a asertívne, ich výhody a nevýhody asertívne techniky a ich použitie, asertívne práva a ich použitie	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť pasívne, agresívne a asertívne správanie, ✓ predviesť v scénkach ukážky jednotlivých druhov správania, ✓ použiť asertívne techniky v modelových 	OSR – SZSZK MKV- MKN PPDZ-DP FG - PI EP - EJ

			<p>situáciách,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť podstatu asertívnych práv, ✓ použiť v bežnej komunikácii prvky asertívneho správania, 	
Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre	4	Žiak má vedieť: Čo je vzor, model, idol, ideál vzory správania v histórii literárne vzory, filmoví hrdinovia dobro a zlo	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojmy: vzor, model, idol, ideál, ✓ rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory historických postáv, ✓ analyzovať vlastnosti zobrazených vzorov, ✓ posúdiť, ktoré vlastnosti vzoru je vhodné si osvojiť, ✓ diskutovať o morálnych dilemách, 	OSR – SZSZK MKV- MKN
Pozitívne vzory v každodennom živote	3	Žiak má vedieť: reálne vzory správania, verejné vzory správania, anonymné prosociálne vzory	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť rozdiel medzi reálnymi a zobrazenými vzormi, ✓ vysvetliť dôležitosť prosociálnych vzorov, ✓ identifikovať pozitívne vzory vo svojom okolí, ✓ zhodnotiť dôležitosť prítomnosti vzorov vo svojom živote, ✓ posúdiť dôsledok vlastného správania pre iných, najmä mladších, 	OSR – SZSZK MKV- MKN PPDZ-DP FG - PI LP - EJ
Prosociálne správanie	10	Žiak má vedieť: prosociálne správanie a jeho druhy (pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca), fyzická a psychická pomoc, empatia v prosociálnom správaní, spolupráca na sociálnych projektoch	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť prosociálne správanie a jeho druhy, ✓ uviesť príklady prosociálnych ľudí vo svojom okolí, ✓ vysvetliť vzťah empatie a prosociálneho správania, ✓ prejsť konkrétnu pomoc spolužiakom, ✓ zhodnotiť, v akých sociálnych projektoch by mohol participovať 	OSR – SZSZK MKV- MKN

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP na príslušný vzdelávací predmet.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/eticka-vychova_nsv_2014.pdf

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

**Základná škola Ferenc Kazinczyho s VJM Tornaľa - Kazinczy Ferenc Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola,
Tornaľa**

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Meno predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodín týždenne, 33 hodín ročne
Ročník	siedmy

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD:

Názov tematického celku	Počet hodín	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Medzipredmetové vt'ahy
Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity	6	Žiak má vedieť: dôstojnosť ľudskej osoby sebaúcta, zdravé sebavedomie sebaprijatie úcta k iným	Žiak vie: zdôvodniť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti, vystihnúť svoje silné a slabé stránky, dokázať vyjadriť svoj názor, prejaviť sebaúctu a zdravé sebavedomie.	OSR-SZSZK MKV-MKN EP-EJ OŽZ-ÉEV
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory	5	Žiak má vedieť: asertivita asertívne techniky, asertívne práva, manipulačné povery manipulácia a tlak skupiny	Žiak vie: zdôvodniť význam asertivity v každodennom živote, charakterizovať asertívne techniky vysvetliť pojem manipulácia a asertívne právo, simulovať príklady presadenia sa v rôznych situáciách, prezentovať príklady riešenia konfliktov.	TpaPZ-PKPK OSR-SZSZK
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity	6	Žiak má vedieť: nezávislosť a rešpekt identita osobnosti a jej rozvoj sloboda, zodpovednosť, vernosť – vytrvalosť prijatie záväzkov tolerancia a rešpekt	Žiak vie: formulovať zásady prosociálneho správania, vysvetliť vzťah asertivity a prosociálneho správania, opísať pojmy: vlastná identita, rešpekt, nezávislosť, ponúkanie a prijímanie slobody, vernosť záväzkom, zdôvodniť potrebu zodpovednej slobody v živote jednotlivca, diskutovať o prosociálnom správaní v triednom kolektíve, konkretizovať rôzne prejavy rešpektu.	OSR-SZSZK MEV-MEN TpaPZ-PKPK FG-PI
Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine	6	Žiak má vedieť: rodina, v ktorej žijem komunikačné zručnosti v rodine sociálne zručnosti v rodine tolerancia a rešpektovanie autority súrodenecké vzťahy	Žiak vie: vymedziť vlastné práva a povinnosti v rodine, vysvetliť potrebu pozitívneho hodnotenia, empatie, asertivity a tvorivosti v rodinnom prostredí, realizovať projekt – „jeden deň v mojej rodine“, diskutovať o možnostiach prosociálneho správania v rodine,	ENV-ENN FG-PI VMR-CSN TpaPZ-PKPK

			naplánovať si konkrétnu iniciatívu na budovanie vzťahov v rodine,	
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti	6	Žiak má vedieť: sexuálna identita vzťahy medzi chlapcami a dievčatami priateľstvo a láska počatie a prenatálny život človeka pohlavná zrelosť a pripravenosť na rodičovstvo predčasný sex pohlavné choroby a AIDS sexualita – súčasť integrity človeka	Žiak vie: zdôvodniť potrebu vnímania sexuality ako hodnoty, diskutovať o otázkach sexuality slobodne a s úctou, prejaviť pozornosť a empatiu voči opačnému pohlaviu, vysvetliť počatie a prenatálny život človeka, rozlíšiť medzi pohlavnou zrelosťou a pripravenosťou stať sa rodičom, zhodnotiť význam priateľstva a lásky medzi mužom a ženou, vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexu, opísať prejavy, príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS, poukázať na dôležitosť osobného vzťahu k sexuálnemu partnerovi.	OSR-SZSZK BIO OŽZ-ÉEV ČG-ÉO
Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom	4	Žiaka má vedieť: sociálna empatia vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným obmedzenia a prednosti v chorobe a v starobe odlišnosti a generačné rozdiely	Žiak vie: prejaviť pochopenie pre starých a chorých ľudí, zdôvodniť potrebu komunikácie s nimi, diskutovať o prínose starých, chorých a postihnutých ľudí pre spoločnosť, navrhnuť projekt osobnej účasti ľuďom odkázaným na pomoc.	OSR-SZSZK MEV-MEN LP-EJ

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP na príslušný vzdelávací predmet.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/eticka-vychova_nsv_2014.pdf

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

**Základná škola Ferenc Kazinczyho s VJM Tornaľa - Kazinczy Ferenc Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola,
Tornaľa**

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Meno predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodín týždenne, 33 hodín ročne
Ročník	ôsmy

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD:

Názov tematického celku	Počet hodín	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Medzi-predmetové vťahy
Zdroje etického poznania ľudstva	9	Žiak má vedieť: zdroje etiky, mravné hodnoty a mravné normy, hodnotovú orientáciu, rebríček hodnôt, svedomie, etika a náboženstvá, aktuálne etické problémy v spoločnosti	Žiak vie: uviesť hlavné zdroje etiky, vymenovať niektoré mravné hodnoty, vysvetliť, na čo slúžia mravné normy, vysvetliť význam svedomia, vymenovať príklady pozitívnych vzorov z dejín a literatúry, porovnať etický odkaz náboženstiev, diskutovať o aktuálnych etických problémoch v spoločnosti,	OSR – SZSZK MKV-MKN
Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota	8	Žiak má vedieť: život a zdravie ako hodnota, starostlivosť o zdravie, psychohygiena, zdravý životný štýl, profesijná etika, etika a rozvoj technológií, etika a ekológia, etické problémy doby – eutanázia, génová manipulácia, trest smrti, interrupcia	Žiak vie: vysvetliť spôsoby starostlivosti o zdravie svoje a iných, identifikovať prejavy zdravého životného štýlu, vysvetliť dôsledky nesprávnej životosprávy, diskutovať o etických problémoch súčasnosti, rozlíšiť medzi etickým a neetickým konaním človeka,	OSR – SZSZK MKV-MKN TpaPZ – PKPK
Ekonomické hodnoty a etika	9	Žiak má vedieť: vlastníctvo peniaze – „cieľ, alebo prostriedok?“, materiálne a nemateriálne hodnoty, konzumná spoločnosť, sociálna nerovnosť, ekonomické cnosti, solidarita, dobrovoľníctvo, charita, reklama a manipulácia zákazníkov, ochrana spotrebiteľa	Žiak vie: určiť formy vlastníctva, diskutovať o vzťahu k peniazom, vysvetliť pojem konzumizmus, analyzovať prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti, zhodnotiť význam solidarity, posúdiť potrebu pomoci slabším, vystihnúť negatívne prvky reklamy, vysvetliť zásady ochrany spotrebiteľa na konkrétnych príkladoch zo života	OSR – SZSZK MKV-MKN PPDZ-DP FG - PI LP - EJ
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty	7	Žiak má vedieť: poznávanie, pravda ako etická hodnota, kritické myslenie, argumentácia, pravda a lož, etické dilemy, tajomstvo, dobré meno jednotlivca i spoločnosti, poznávanie a úsilie poznávať	Žiak vie: zdôvodniť potrebu pravdy v živote človeka, vysvetliť význam tajomstva a utajovaných skutočností, pomenovať význam poznania a poznávania v živote človeka, zdôvodniť význam rešpektovania cti a dobrého mena, diskutovať o dôležitosti vzdelávania, zostaviť si konkrétny plán efektívneho zvládnutia školských úloh.	OSR – SZSZK MKV-MKN

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP na príslušný vzdelávací predmet.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/eticka-vychova_nsv_2014.pdf

INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

**Základná škola Ferenc Kazinczyho s VJM Tornaľa - Kazinczy Ferenc Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola,
Tornaľa**

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Meno predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodín týždenne, 33 hodín ročne
Ročník	deviaty

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD:

Názov tematického celku	Počet hodín	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Medzi-predmetové v'ahy
Prelbovanie komunikačných spôsobilostí	7	Žiak má vedieť: počúvať dialóg, diskusiu, hodnotiace postoje, vyjadrenie a prijatie komplimentu, riešiť konfliktov, asertívne správanie, kompromis	Žiak vie: zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii, vymedziť zásady dialógu, uviesť príklad vyjadrenia a spôsob prijatia komplimentu, objasniť efektívne riešenie konfliktov, vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení problémov	OSR – SZSZK MKV- MKN TPaPZ- PKPK ĽP-EJ
Zdravý životný štýl	9	Žiak má vedieť pojmy: ochrana života, zdravie, psychické a fyzické práce, voľný čas, zdravý životný štýl v konzumnej spoločnosti, vzťahy medzi chlapcom a dievčaťom, zodpovedný sex, ostych, intimita, hygiena otvorenosť pre vzťahy ako súčasť zdravého životného štýlu cieľavedomosť, prosociálnosť	Žiak vie: identifikovať znaky zdravého životného štýlu, posúdiť potrebu rovnováhy medzi zábavou a povinnosťami, rozlíšiť prejavy konvenčného a nekonvenčného správania, uznávať potrebu ochrany svojho zdravia a zdravia iných, vysvetliť miesto prosociálneho správania v zdravom životnom štýle	OSR – SZSZK MKV- MKN TpaPZ – PKPK VMR-CSN PPDZ-DP OŽZ-ÉEV
Závislosti	11	Žiak má vedieť : závislosti, sekty a kulty, sloboda od závislostí a zdravý životný štýl	Žiak vie: identifikovať typy závislostí, diskutovať o škodlivosti siekt, objasniť dôležitosť zodpovednosti pri ochrane pred závislosťami	OSR – SZSZK MKV- MKN PPDZ-DP OŽZ-ÉEV
Masmediálne vplyvy	6	Žiak má vedieť: masmédiá a ich poslanstvo, typy mediálnych produktov, kritický divák, užívanie internetu, sociálne siete	Žiak vie: diskutovať o zámeroch tvorcov televíznych programov, analyzovať prvky mediálneho produktu, vystihnúť rozdiel medzi správou a komentárom, zostaviť zoznam zásad kritického diváka, zhodnotiť prínos médií v živote človeka,	OSR – SZSZK MKV- MKN MEV-MEN

			vytvoriť návrh vlastného mediálneho produktu, diskutovať o výhodách a nevýhodách používania internetu.	
--	--	--	--	--

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP na príslušný vzdelávací predmet.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/eticka-vychova_nsv_2014.pdf

Legenda:	
MKV: Multikultúrna výchova	MKN: Multikulturális nevelés
DOV: Dopravná výchova	KN: Közlekedési nevelés
ENV: Environmentálna výchova	ENN: Environmentális nevelés
OSR: Osobný a sociálny rozvoj	SZSZK: Személyiségfejlesztés és társas kapcsolatok fejlesztése
OŽZ: Ochrana života a zdravia	ÉEV: Élet- és egészségvédelem
TPaPZ: Tvorba projektu a prezentačnej zručnosti	PKPK: Projektkészítés és prezentációs képességek
MEV: Mediálna výchova	MEN: Mediális nevelés
RV: Regionálna výchova	RF: Regionális nevelés
VMR: Výchova k manželstvu a rodičovstvu	CSN: Családi életre nevelés
PTOPR: Posilňovanie tolerance, odstraňovanie prejavov rasizmu, antisemitizmu a xenofóbie	TN: Toleranciára nevelés, a rasszizmus, antiszemitizmus és xenofóbia ellen
PPDZ: Primárna prevencia drogových závislostí	DP: Drogprevenció
FG: Finančná gramotnosť	PI: Pénzügyi ismeretek
ČG: Čitateľska gramotnosť	ÉO: Értő olvasás
ĽP: Ľudské práva	EJ: Emberi jogok